

42 **בַּעֲלָהָּ** ⁶ שתתעלה אפילו מעל בעלה (כשם ש'עטרה', הכתר, היא מעל ראש
43 האדם). **וְהִינוּ, שְׂתַכְלִית הַחֲבִיבוֹת הַיָּא בַּשֵּׁם בַּת דְּוָקָא, שְׂזָהוּ**
44 **עֲנִין בַּת צִיּוֹן** התואר שבו כנסת ישראל נקראת בפסוק זה.
45 **(ב) וַיֵּשׁ לְקִשְׁרֵהּ זֶה** את דברי המדרש הללו על הדרגות השונות בהם
46 נקראת כנסת ישראל – "בתי", "אחותי,
47 אמי" **עַם מָה שְׂכָתוֹב⁷ פְּדָה**
48 **בְּשָׁלוֹם נִפְשֵׁי מְקָרְב לִי כִי**
49 **בְּרַבִּים הָיוּ עֲמָדִי, שְׂבָאֲמִירַת**
50 **פְּסוּק זֶה** עמד רבנו הזקן בשעה
51 שנחבשו על שחרורו ממאסרו **נִרְמְזוּ**
52 **ג' הַקְּוִין** הכלליים של עבודת ה'
53 **תוֹרָה עֲבוּדָה (תְּפִלָּה)**
54 **וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, כְּפִי שְׂדָרְשׁוּ**
55 **עַל פְּסוּק זֶה** "פדה בשלום..."
56 **בְּגִמְרָא⁸ אָמַר הַקְּב"ה כָּל**
57 **הַעוֹסֵק בַּתוֹרָה וּבְגִמְלוֹת**
58 **חֲסָדִים וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצִּיּוֹר,**
59 **מַעֲלָה אֲנִי עָלָיו כְּאִילוֹ פְּדָאֲנִי**
60 **לִי אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּכִיכּוֹל,**
61 **וּלְבָנִי וְאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין**
62 **אוֹמְרוֹת הָעוֹלָם, כִּי ג' הַקְּוִין**
63 **תוֹרָה עֲבוּדָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים**
64 **הֵם מְקַבְּלִים עִם ג' הָעֲנִינִים**
65 **דְּאֲמֵי אַחֲוִיתִי וּבְתִי⁹.**
66 **וּכְשֶׁם שְׂבָג' הָעֲנִינִים דְּאֲמֵי**
67 **אַחֲוִיתִי וּבְתִי, הִגָּה תְּכִלִּית**
68 **הַחֲבִיבוֹת הַיָּא בְּכַחֲנִיתַת בַּת,**
69 **שְׂבִסּוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר הַיָּא הַתּוֹאֵר שְׂמִבְטָא**
70 **חֲבִיבוֹת יוֹתֵר מִשָּׂאֵר הַתּוֹאֵרִים כְּמוֹ כֵּן**
71 **בְּג' הַקְּוִין תוֹרָה עֲבוּדָה**
72 **וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, הִגָּה הָעֵיִקֵר**
73 **הוּא הָעֲנִין דְּגְמִילוֹת חֲסָדִים,**
74 **שְׂכַנְגַּד הַתּוֹאֵר "בתי" שְׂהָרִי יָדוּעַ**
75 **שְׂכַלְלוֹת הַמְּצוֹת נְקָרָאוֹת**
76 **בְּשֵׁם צְדָקָה, שְׂנִקְרָאוֹת בְּרַבִּי**
77 **חֲכַמֵּינוּ ז"ל נְקָרָאוֹת בְּשֵׁם "מְצוּה" סַתֵּם**
78 **וּכְמִרְוִמְזוֹ גַם בְּזֶה שְׂיִשְׂרָאֵל**

הַקְּוִין תוֹרָה עֲבוּדָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, הִגָּה הָעֵיִקֵר הוּא הָעֲנִין דְּגְמִילוֹת חֲסָדִים,
שְׂהָרִי יָדוּעַ שְׂכַלְלוֹת הַמְּצוֹת נְקָרָאוֹת בְּשֵׁם צְדָקָה, וּכְמִרְוִמְזוֹ גַם בְּזֶה שְׂיִשְׂרָאֵל

1 נאמר בנבואת זכריה, בפסוק הפותח את הפטרת שבת חנוכה:
2 **רְנִי וְשִׂמְחִי בַת צִיּוֹן¹. וּמְדַיֵּק רַבִּינוּ הַזֶּקֶן (בַּעַל הַשְּׂמִחָה**
3 **וְהַגְּאוּלָּה דִּי"ט כְּסִלּוֹ** שיצא ממאסרו ביום י"ט כסלו, בסמיכות לימי
4 החנוכה) **ב'תוֹרָה אור'** במאמר **דְּבוּרֵי-הַמִּתְחִיל** הפותח בפסוק זה,
5 ושואל **מָהוּ עֲנִין** תוכן הכתוב **רְנִי**
6 **וְשִׂמְחִי², דְּלְכָאוּרָה הָרִי זֶה**
7 **כְּפָל לְשׁוֹן** כי גם "רני" וגם
8 "שמחי" הוא לשון שמחה. **וְגַם,**
9 **לְמָה נְקָרָאוֹת כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל**
10 שעליה אומר הכתוב "רני ושמחי בת
11 ציון" **בְּשֵׁם בַּת דְּוָקָא³** ולא בכינוי
12 אחר. **וּמַבִּיא עַל זֶה רַבְנּוּ הַזֶּקֶן**
13 באותו מאמר **מָה שְׂכָתוֹב**
14 **בְּמִדְרָשׁ⁴ מְשַׁל לְמִלָּךְ כּוֹי לֹא**
15 **זוֹ מִחֲבָבָה עַד שְׂקָרָאָה בְּתִי**
16 **כוֹי, לֹא זוֹ מִחֲבָבָה עַד**
17 **שְׂקָרָאָה אַחֲוִיתִי כּוֹי לֹא זוֹ**
18 **מִחֲבָבָה עַד שְׂקָרָאָה אֲמִי, (וזה**
19 **לשון המדרש (לפי אחת הנוסחאות):**
20 **"שאל ר' שמעון בן יוחאי את ר' אלעזר**
21 **בר' יוסי, אפשר ששמעת מאביך מהו**
22 **'בעטרה שעטרה לו אמר? אמר לו:**
23 **משל למלך שהיה לו בת והיה אוהבה**
24 **יותר מדאי, לא זו מחבבה עד שקראה**
25 **אחותי, לא זו מחבבה עד שקראה אמי.**
26 **כך בתחילה חיבב הקדוש ברוך הוא**
27 **את ישראל וקראן בתי, 'שמעי בת**
28 **וראי'. לא זו מחבבה עד שקרא אותן**
29 **אחותי, שנאמר 'אחותי רעייתי'. לא זו**
30 **מחבבה עד שקרא אותן אמי, שנאמר**
31 **'שמעו אלי עמי ולאומי' - 'ולאמי'**
32 **כתיב. עמד ר' שמעון בן יוחאי ונשקו**
33 **על ראשו. אמר לו: אילו לא באתי אלא**
34 **לשמוע דבר זה דיי"ו) וּמְסִיִּים⁵,**
35 **הַמְדַרְשׁ שְׂלַעֲתִיד־לְבָא כְּתִיב**
36 **רְנִי וְשִׂמְחִי בַת כּוֹי, שְׂבַחֲנִיתַת**
37 **בַּת שְׂכִיּוֹם הַיָּא דְּרַגְגָה נְמוּכָה, וְהִיא**
38 **הַתּוֹאֵר שְׂבַח קְרָא הַמֶּלֶךְ לְבַתּוֹ בַּתְחִילַת**
39 **הַחֲבִיבוֹת שְׁלֵה תַעֲלָה בְּיַתֵּר**
40 **שְׂאֵת, וְהַיָּבִת' תַּהֲפֹךְ לְהִיּוֹת**
41 **בְּכַחֲנִיתַת אֲשֶׁת חִיל עֲטָרַת**

(1) זכריה, ב. יד. - התחלת ההפטרה דשבת חנוכה. (2) תו"א מקץ לו, סע"ד. (3) שם, א. 4) שמו"ר ס"פ פקודי. השש"ר ספ"ג. (5) שם, ד. 6) משלי יב, ד. 7) תהלים נה, יט. 8) ברכות ח, רע"א. ראה רשב"א וחדא"ג מהרש"א שם. הובאו באוה"ת (יהל אור) לתהלים שם ע' דר"רה. 9) ראה גם ד"ה רני ושמחי דש"פ בעלותך (תורת מנחם - התוועדויות חלק נ ע' 71. תו"מ סה"מ סיון ע' שנה). ד"ה זה דש"פ מקץ, שבת חנוכה תשמ"א.

שבת פרשת מקץ, שבת חנוכה, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ככלל נקראים בתואר הכללי צדיקים, כמו שכתוב¹⁰ ועמך
2 כולם צדיקים, שזהו מצד קיום המצות שישנו בכל
3 ישראל, ללא יוצא מן הכלל, כמאמר רבותינו ז"ל¹¹ אפילו
4 פושעי ישראל מלאים מצות פרימון, ולכן התואר "צדיקים"
5 מתייחס לכל בני ישראל, בכל דרגה,
6 הגה אף שצדקה היא מצוה
7 אחת מתוך תרי"ג מצוות התורה,
8 ומלבדה ישנם עוד ריבוי
9 מצות, מפל-מקום השם שבו
10 נקראים כל ישראל בגלל
11 קיום המצות הוא צדיקים
12 דוקא, מלשון צדקה (כמו)
13 שהקב"ה נקרא בשם צדיק,
14 לפי שצדקות אהב¹² ככתוב "כי
15 צדיק ה' צדקות אהב", פיון שפל
16 המצות ככלל נקראות בשם
17 צדקה¹³. ונמצא, שאף
18 שישנם ג' קוין, וכל אחד מהם
19 הוא בעל חשיבות גדולה מאד תורה
20 שהיא קו האמצעי, עבודה
21 (תפלה) קו השמאל, וגמילות
22 חסדים קו הימין, העמוד
23 שממין - גמילות חסדים,
24 כפי שנתבאר במאמר דיבור-המתחיל
25 'פדה בשלום' שנאמר ב"ט כסלו שנה
26 זו, תשכ"ז (יוצא לאור, עם ביאור בדרך
27 אפשר, ב'דבר מלכות' לפרשת וישב)
28 שגמילות חסדים היא בקו הימין, כמו
29 שמצינו במידת חסד העליונה שממנה
30 יורד ומשתלשל ענין חסד למטה (כמו
31 שאומרים ב'פתח אליהו' - "חסד
32 דרועא ימינא", זרוע ימין). והתפילה
33 היא בקו השמאל כיוון שהיא בקו
34 הגבורה שעל ידו מתגברים על היצר
35 הרע והסטרא אחרא (כמו שמצינו
36 במידת הגבורה העליונה שממנה יורד
37 ומשתלשל ענין הגבורה למטה, כמו
38 שאומרים ב'פתח אליהו' - גבורא
39 דרועא שמאלא", זרוע שמאל). והתורה
40 היא בקו האמצעי שהוא שילוב של קו
41 הימין וקו השמאל יחד (כנגד מידת
42 התפארת שהיא שילוב של חסד
43 וגבורה), והרי עבודת ה' אכן צריכה
44 להיות בכל שלושת הקווים הללו מפל-מקום העיקר הוא הקו

דגמילות חסדים, שכולל גם ב' הקוין תורה ועבודה, פיון
שצדקה היא כללות כל המצות, וכאמור, הוא הקו המקביל לתואר
"בתי" בו מכונה כנסת ישראל בפסוק זה - "רני ושמחי בת ציון".
ג) ויובן בהקדם באור מעלת הצדקה, דהנה איתא מובא
בגמרא¹⁴ שאלו את שלמה
בן דוד עד היכן פחה של
צדקה, אמר להן, צאו וראו
מה פירש דוד אבא, שאמר על
הצדקה בספר תהלים פזר¹⁵ נתן
לאביונים, צדקתו עומדת
לעד, קרנו תרום פכבוד.
והענין בזה, ביאור מעלת הצדקה
שאמר שלמה המלך בשם דוד אביו,
לפי פנימיות העניינים שמעלת
הצדקה היא בענין ההמשכה
למטה דוקא, שהנתינה היא לאדם
שנמצא במצב נחות וירוד וככל
שתהיה ההמשכה למטה
יותר, והנתינה תהיה לאדם שנמצא
במצב נחות יותר תגדל יותר
מעלת הצדקה, שזהו גם
הדיוק בכך שפחה של צדקה
מודגש בפסוק פזר נתן
לאביונים, היינו שהעניים מקבלי
הצדקה נקראים בשם אביונים
דוקא, שהרי בעניות יש פמה
דרגות, עני דל וכו'¹⁶,
והדרגא היותר תחתונה בעניות
היא אביון, שתאב רוצה
ומתאווה לכל דבר¹⁷, הינו
שפיון שאין לו מאומה משלו
והוא חסר-כל, לכן הוא תאב
לכל דבר יהיה אשר יהיה (פי
פאשר יש לו דבר מה, הרי
אינו תאב לדבר זה שיש לו,
ואם-כן אי אפשר לו
שהוא תאב לכל דבר אלא מכאן
מוכח שאכן אין לו מאומה והוא עני
בררגה הנמוכה ביותר), ולכן עיקר
מעלת הצדקה היא נתן
לאביונים, הזקוקים לצדקה יותר
מכל העניים פיון שעל-ידי-זה
ההמשכה וההשפעה של הצדקה
היא למטה ביותר.

(10) ישעי' ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק. (11) חגיגה בסופה. ויש"ג. (12) תהלים יא, ז. (13) ראה לקו"ת מסעי צא, א. שה"ש טז, רע"ג. ובכ"מ. (14) ב"ב יו"ד, ב. (15) תהלים קיב, ט. (16) ויק"ר פל"ד, ו. (17) פרש"י משפטים כג, ו. ראה טו, ד. תצא

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְזֶהוּ הַמַּעֲלָה הַמְּיוֹחֶדֶת בְּנִתְיַנְתּוֹ צִדְקָה לְאַבְיָוִימִים דְּרוּקָא הִיא גַם הַבְּיָאוֹר עַל
2 מַה שֶּׁנִּתְּבַח¹⁸ מְקִימֵי מַעְפָּר דְּלִי מְאַשְׁפוֹת יָרִים אֲבִיּוֹן (כְּפִי
3 שְׂאוּמְרִים בְּהִלְלֵי' כַּחֲלֵק מִפְּסוּקֵי הַלֵּל וְהַהוֹדִיָּה לַה' עַל הַחֲסִדִּים
4 שְׁעוּשָׁה עִמָּנוּ), הִינּוּ שְׂגָבֵי דְלִי נֶאֱמַר רַק מְקִימֵי מַעְפָּר, הִינּוּ
5 שְׂהוּא נִמְצָא בְּמִצַּב נְחוֹת, בְּעַפְרָא, וּמִשֵּׁם
6 הוּא קָם וּמְתוּרָמָם וְלֹא מְאַשְׁפוֹת
7 כְּפִי שְׂנֵאָמַר בְּאַבְיּוֹן, דְּאַף
8 שְׂגָם עֶפְרָא הָאֲרָץ שְׂדוּכִים עֲלֵיו
9 הוּא מְדַרְיָגָה תַּחְתּוֹנָה, הָרִי
10 אֲשֶׁפוֹת מִקּוֹם הַלְּכוּן הִיא
11 מְדַרְיָגָה תַּחְתּוֹנָה עוֹד יוֹתֵר
12 וְלִכּוֹן הַדֵּל קָם וּמְתוּרָמָם מַעְפָּר, וְאֵילוּ
13 הָאֲבִיּוֹן מְתוּרָמָם מֵאֲשֶׁפוֹת. וְיִבְעֲנֵן
14 זֶה הִיא עֵיקַר מַעְלַת הַצְּדָקָה,
15 שְׂתַהֲיָה הַהִמְשָׁכָה וְהַהֲשַׁפְעָה
16 לְאַבְיּוֹן שְׂהוּא לְמִטָּה מִטָּה
17 בְּיוֹתֵר, כְּדִי לְפַעוֹל בְּאֲשֶׁפוֹת יָרִים אֲבִיּוֹן. וְעֵינֵינוּ
18 הַצִּדְקָה מְאַשְׁפוֹת יָרִים אֲבִיּוֹן.
19 וְעֵינֵינוּ תוֹכֵן הָעֵינִין שֶׁל הַהֲרַמָּה
20 מֵאֲשֶׁפוֹת בְּאֲמִצְעוֹת הַצִּדְקָה כְּפִי שְׂהוּא
21 בְּסִפְרֵי הָעֵלְיוֹנוֹת (שְׁהֵן אֲמִצְעֵי
22 שְׂדוּכֵי בֵּא וְיוֹרֵד הַשַּׁפַּע מִלְּמַעְלָה
23 לְמִטָּה), שְׂדֵל הוּא בְּחִינַת
24 הַיְסוּד (כְּמִבְּאֹר בְּדְרוּשִׁים¹⁹)
25 מֵאֲמָרֵי חֲסִידוֹת עַל הַפְּסוּקִים²⁰
26 הַעֲשִׂירִי לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא
27 יִמְעִיט), וְאַבְיּוֹן הוּא בְּחִינַת
28 הַמְּלָכוּת דְּלִית לָהּ מְגֻרְמָה
29 כְּלוּם²¹ שְׂאִין לָהּ כְּלוּם מִשְׁלָה,
30 וְנִקְוֶדֶת הַדְּבָרִים הִיא שְׂבַעוֹד
31 שְׂהַסְפִירוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת יֵשׁ בְּהֵן אֵת תוֹכֵן
32 עֵינֵי הַמוֹחִין וְהַסְפִירוֹת הַבְּאוֹת יֵשׁ בְּהֵן
33 אֵת תוֹכֵן עֵינֵי הַמִּידוֹת, שְׂתֵי הַסְפִירוֹת
34 הָאֲחֵרוֹנוֹת, יְסוּד וּמְלָכוּת, הֵן בְּעֵיקַר
35 אֲמִצְעִים לְהַעֲבֵרֶת הַשַּׁפַּע שֶׁל הַסְפִירוֹת
36 שְׂלִמְעֵלָה מִהֵן (הַיְסוּד – חִיבוֹר
37 הַמִּשְׁפִּיעַ וְהַמְּקַבֵּל, וְהַמְּלָכוּת –
38 הַהֲשַׁפְעָה בְּפוּעֵל) וְלִכּוֹן הֵן נִחְשָׁבוֹת
39 סְפִירוֹת 'עֵינֵי' אֵלָא הַשְּׁעֵנוֹת
40 שְׂבִמְלָכוֹת מוֹדַגְשָׁת עוֹד יוֹתֵר ('לִית לָהּ מְגֻרְמָה כְּלוּם') וְלִכּוֹן הַיְסוּד נִמְשָׁלָה
41 לְדֵלִי וְהַמְּלָכוֹת נִמְשָׁלָה לְאַבְיּוֹן. וְהַכּוֹנֵה הִיא שְׂתַהֲיָה הַהִמְשָׁכָה
42 וְהַהֲשַׁפְעָה מִהַסְפִירוֹת הָעֵלְיוֹנוֹת עַד לְמִטָּה מִטָּה בְּיוֹתֵר, בְּבְחִינַת

הַמְּלָכוּת, כְּרִי שְׂתַתְּעֵלָה עַל יְדֵי הַהֲשַׁפְעָה הַזֹּאת בְּבַחֲנֵית צִדְקָה בְּתַכְלִית
הָעֵלְיוֹנִי.
(ד) וּבִיָּאוֹר הָעֵינֵין, דְּהִנֵּה עַל הַפְּסוּקִים פְּזָר נִתֵּן לְאַבְיָוִימִים,
אֵיתָא, מוֹבָא בְּזֵהָרָא²² מֵאֵי פְזָר, כְּדָאֲמַר²³ יֵשׁ מְפָזָר וְנוֹסְפָא
עוֹד בְּנִיגוּד לְמַה שְׂהִיָּה אֲפִשְׁר לְצַפּוֹת
שְׂהַפְּזוֹר יִגְרוּם לְחִסְרוֹן וְיִשְׁתַּן
צִדְקָה מִמּוֹנוּ יַחְסֹר, יֵשׁ מְפָזָר וְאֲדוּבָה,
הַפְּזוֹר גּוֹרֵם לוֹ תוֹסַפְתָּ, 'וְנוֹסְפָא עוֹד'.
וְכִמּוֹ שְׂכַתְּבָא הַצְּמַח צְדָקָה
בְּהַגְהוֹתִי²⁴ הָעוֹרֹת וְתוֹסַפּוֹת
לְדְבוּרֵי-הַמְּתַחֵיל מֵאֲמַר חֲסִידוֹת
הַפּוֹתָח בְּפִסּוּק וְיִשָּׁב יַעֲקֹב
שְׂבִיתוֹרָה אֲוֵר²⁵ וְכִבְיָאוֹר
הָעֵינֵין דְּאַרְץ פְּנֵעֵן הַכְּתוּב
בְּהַמְשָׁךְ הַפְּסוּק 'וְיִשָּׁב יַעֲקֹב', כְּפִי
שְׂהוּא בְּקְדוּשָׁה, שְׂפִנֵּעֵן
פִּירוּשׁוֹ סוֹחֵר, כְּמֹו שְׂכְּתוּב²⁶
פְּנֵעֵן בִּידוֹ מֵאֲנִי מְרָמָה,
מִשְׁקַל מוֹזִיף, וְהַכְּתוּב מְדַבֵּר עַל רֵמָאוֹת
בְּמִסְחָר וְכִנְעֵן, הִינּוּ מִסְחָר, כְּפִי
שְׂהוּא בְּקְדוּשָׁה הוּא עַל-דֶּרֶךְ-מִשָּׁל
כְּמֹו הַסּוֹחֵר שְׂמִפְזָר מִמּוֹן
כְּסָף וְזָהָב וּמוֹצִיאֵם מִרְשׁוֹתוֹ
וּמִשְׁקִיעַ אֵת כֶּסֶף וְרוֹכוּשׁוֹ בְּעַסְק כְּדִי
לְהַרְוִיחַ וְלְהַשְׁתַּכֵּר הַרְבֵּה יוֹתֵר
מִמָּה שְׂהַשְׁקִיעַ, וְכָל עֵיקַר פְּנִיתוֹ
בְּכֵן שְׂמוֹצִיא מִמּוֹן מִרְשׁוֹתוֹ הִיא
לְהִיּוֹת מְפָזָר וְנוֹסְפָא עוֹד, וְכֵן
הוּא עֵינֵין הַמְּסַחֵר שְׂבִירִידַת
הַנְּשָׁמָה לְמִטָּה, שְׂאֵף הִיא דוּמָה
לְמִסְחָר בְּמוֹבֵן זֶה שְׂהַנְּשָׁמָה יוֹרֶדֶת
מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה וּבְגַלְל הַיְרִידָה הִיא
מִפְּסִידָה, כְּכִיכּוֹל, אֲבָל לְאִמִּיתוֹ שֶׁל
דְּבַר הַכוֹנֵה הִיא לְהִיּוֹת מְפָזָר
וְנוֹסְפָא עוֹד עַל-יְדֵי בִירוֹר
הַפְּרִדַת הַטּוֹב מִן הָרַע וְהַעֲלָאתוֹ שֶׁל
הַמִּטָּה לְמַעְלָה (כְּמֹו שְׂנַתְּבָאָר
לְעִיל²⁷ בְּמֵאֲמַר עַל הַפְּסוּק 'וְיִשָּׁב
יַעֲקֹב... בָּאֲרָץ כְּנַעַן' שְׂנֵאֲמַר בְּשַׁבַּת
פִּרְשַׁת וְיִשָּׁב עֵנָה זֶה, תִּשְׁכַּח²⁸) וְעַל כֵּן כּוֹתֵב אֲדוּמֵר הַצְּמַח צְדָקָה בְּהַגְהוֹת
לְמֵאֲמַר זֶה וְעֵינֵין מְעֵינֵין יֵשׁ מְפָזָר וְנוֹסְפָא עוֹד בְּזֵהָרָה (הַנִּל),
וְנִתְּבָאָר בְּדְבוּרֵי-הַמְּתַחֵיל פְּזָר נִתֵּן לְאַבְיָוִימִים²⁸.

כד, יד. 18) תהלים קיג, ז. 19) ביאורי הזהר תשא - לאדמו"ר האמצעי נד, ג. ולאדמו"ר הצ"צ - ח"ב ע' תתלב ואילך.
20) תשא ל, טו. 21) זהר ח"א קפא, א. רמט, ב. ח"ב ריח, ב. עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"ה. 22) ח"ג קנג, ב.
23) משלי יא, כד. 24) אוה"ת וישב רנג, א. 25) ר"פ וישב. 26) הושע יב, ח. 27) רד"ה וישב יעקב דש"פ וישב כ"ף כסלו
(תורת מנחם - התוועדויות חלק מח ע' 351. תו"מ סה"מ כסלו ע' תנ). 28) במאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל ע' נדח

שבת פרשת מקץ, שבת חנוכה, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

1 וְהֶעֱנִין בְּזָה, דְּהִנֵּה בְּזָהר שֶׁם הַקֶּשֶׁה: הַאי קָרָא פְּסוּק זֶה (יֵשׁ
 2 מִפְּזָר וְנוֹסֵף עוֹד) הֵכִי מִבְּעֵי לִיָּה, כִּךְ צִירָן לֹו [לֹוּמַר] יֵשׁ מִפְּזָר
 3 וְיוֹסֵף עוֹד כְּלוּמַר וְיִתּוּסֵף לֹו (בְּלִשׁוֹן עֲתִיד, עַל-דֶּרֶךְ מֵאֲמַר
 4 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל²⁹ עֲשׂוֹר תֵּן מַעֲשֵׂר עֲכָשִׂיו בְּשִׁבִיל שְׂתַתְּעֲשֶׂר בַּעֲתִיד),
 5 מֵאִי וְנוֹסֵף, מְדוּעַ נֹאמַר "וְנוֹסֵף"
 6 שֶׁמִּשְׁמַעוּ לִשׁוֹן עֲבַר אֶלָּא הָהוּא
 7 אֲתַר דְּשָׂרִי בִּיהַ מִיָּתָה הוּא
 8 גָּרִים לִיָּה דִּיתּוֹסֵף בְּחַיִּים
 9 דְּלַעֲלֵא כּו', אוֹתוֹ הַמָּקוֹם שְׁשׂוּרָה
 10 בּוּ מִיָּתָה הוּא שְׁגַרְם לֹו – לְמִי שֶׁמְפּוֹר
 11 מִמּוֹנוּ לְצַדִּיקָה – שְׂתַהֲיָה לֹו תּוֹסַפֵּת
 12 חַיִּים כֹּל מָאֵן דְּיַהֲיִב לְמִסְכְּנֵי
 13 אֲתַעֲר אֵילְנָא דְחַיִּי לְאוֹסְפָא
 14 לְהֵהִיא אֵילְנָא דְמוֹתָא כּו', כֹּל
 15 מִי שְׁנוֹתָן לְמִסְכְּנִים, מִתְעַרְוֵר עִין חַיִּים
 16 לְהוֹסִיף לְאוֹתוֹ עִין הַמּוֹתָן וְהֵינּוּ³⁰,
 17 הַמִּשְׁמַעוֹת שֶׁל דְּבָרֵי הַזֶּהוּרָה הִיא
 18 שְׁעַל-יְדֵי-זָהָה הַנִּתְּנָה וְהַפִּיּוּר
 19 לְצַדִּיקָה מִתְּבַרְר מִבְּחִינַת עֵץ
 20 הַדַּעַת טוֹב וְרַע שְׁהוּא הַעֵץ
 21 שְׁבַעֲטֵיו בָּאָה מִיָּתָה לְעוֹלָם לְאַחַר חֹטָא
 22 הָאֲכִילָה מִמֶּנּוּ, וְהוֹטוּב נִפְרַד מֵהַרַע
 23 וְעוֹלָה וְנִכְלָל בְּעֵץ חַיִּים. וְזָהוּ
 24 וְנוֹסֵף עוֹד, לְפִי זֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ אֵת
 25 דִּיוֹק הַלִּשׁוֹן "וְנוֹסֵף עוֹד" שֶׁמִּשְׁמַעוּ
 26 לִשׁוֹן עֲבַר שֵׁשׁ כּוּוּנָה מִיּוֹחֲרַת בִּכְךָ
 27 שֶׁהַפְּסוּק נּוֹקֵט לִשׁוֹן שֵׁשׁ בּוּ אֵת הָאוֹת
 28 "נּוֹיָן" וְאוֹמַר "וְנוֹסֵף" וְלֹא "וְיוֹסֵף"
 29 דְּהַנּוֹיָן מוֹרָה מַה שְׁנִתְּעַלָּה
 30 מִבְּחִינַת נְפִילָה כּו' עַל הַבִּירוּר
 31 וְהַעֲלִיָּה שֶׁל מַה שֶׁנִּפְלַל שְׁכֵן הָאוֹת נּוֹיָן
 32 הִיא תְּחִילַת הַמִּילָה נְפִילָה – הַהִפִּיכָה
 33 שֶׁל עֵץ הַדַּעַת שְׁגַרְם לְהִיפֵךְ חַיִּים,
 34 לְהוֹיֹת עִין חַיִּים [וְהֵינּוּ, תּוֹכֵן הַעֵנָן
 35 שֶׁל הָאוֹת נּוֹיָן כְּרֹאשׁ הַמִּילָה נְפִילָה
 36 הוּא פְּדֵאִיתָא מוֹבָא בְּגַמְרָא מִסְּכַת
 37 בְּרַכּוֹת³¹ מִפְּנֵי מַה לֹא נֹאמַר
 38 נּוֹיָן בְּאֲשָׁרֵי, פֶּרֶק קַמָּה בְּתַהֲלִים
 39 שֶׁחָל מֵהַפְּסוּק הַשְּׁנִי שְׁלוֹ ("בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָ") הַפְּסוּקִים מִתְּחִילִים לְפִי סוֹדֵר
 40 הָאֵלֶּף בִּי"ת אֵךְ בְּדִילוּג הָאוֹת נּוֹיָן? מִפְּנֵי שֵׁשׁ בְּהַ בְּאוֹת זֹו מִפְּלַתָּן
 41 שְׁל שׁוֹנָאֵי יִשְׂרָאֵל, כִּינּוּי לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עֲצַמִּם בְּלִשׁוֹן "סִגִּי נְהוּר"
 42 דְּתַכְיִב³² נְפִלָה לֹא תּוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל. וְמִסִּים שֶׁם

ביאור בדרך אפשר

בגמרא, אָפִילוּ הֵכִי בְּכָל זֹאת חֲזוֹר וְסַמְכֵן וְאוֹמַר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לִשׁוֹן שֶׁל סְמִיכָה וְתַמִּיכָה, הִיפֵךְ הַנְּפִילָה בְּרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, שְׁנֹאמַר³³
 בְּפְסוּק בִּיאֲשׁוּרֵי הַפּוֹתַח בְּאוֹת ס"מ^ך סוּמָךְ הָיוּ לְכָל הַנוֹפְלִים].
 וְזָהוּ הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי שֶׁל הַפְּסוּק פְּזָר נָתַן לְאֲבִיוֹנִים, הֵינּוּ שְׂהַפְּנָה
 וְהַתְּכִלִּית הַעִיקְרִית שֶׁל מַצּוֹת הַצַּדִּיקָה
 הִיא שְׂתַהֲיָה הַהִמְשָׁכָה
 וְהַשְּׁפַעָה לְמִטָּה מִטָּה בְּיוֹתָר,
 לְאֲבִיוֹנִים דְּוָקָא שְׁהִם הַעֲנִים
 בְּרַמָּה הַנְּמוּכָה בְּיוֹתָר, כְּדִי לְהוֹיֹת
 מִפְּזָר וְנוֹסֵף (בְּנוֹיָן) עוֹד, כְּדִי
 שֶׁמִּתְּכִלִּית הַיְרִידָה תִּהְיֶה תְּכִלִּית
 הַעֲלִיָּה הֵינּוּ שְׂתַהֲיָה הַעֲלִיָּה
 מִבְּחִינַת הַנְּפִילָה, בְּדוּגַמַת הַפִּיכָת
 עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לְעֵץ חַיִּים,
 וּבְדוּגַמַת סְמִיכָה וְתַמִּיכָה לְנוֹפְלִים
 שְׁגַם הַמִּטָּה מִטָּה הַדְּבָרִים
 הַגְּשָׁמִים וְהַחַמּוּרִים בְּיוֹתָר שְׁבַעֲעוֹלָם
 יִתְּהַפֵּף לְקְדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זָהָה
 תִּהְיֶה תּוֹסַפֵּת חַיּוֹת, וְכַשֵּׁם
 שֶׁבְּנִתְּנָת צַדִּיקָה בְּמִמּוֹן אֵין זֶה מַחֲסִיר
 מֵהַנּוֹתָן אֵלָא מִבִּיא לֹו תּוֹסַפֵּת "וְנוֹסֵף
 עוֹד", כִּךְ לְעֵנָן הַפִּיכָת וְהַעֲלַת הַמִּטָּה
 בְּיוֹתָר לְקְדוּשָׁה, הַדְּבָר יְבִיא תּוֹסַפֵּת
 חַיּוֹת וְהַשְּׁפַעָה מִצַּד הַקְּדוּשָׁה הֵינּוּ
 שְׂתַהֲיָה הַחַיּוֹת לֹא רַק
 מִבְּחִינַת עֵץ חַיִּים, שְׁהוּא מְקוֹר
 חַיִּים שְׁעַלְיוּ נֹאמַר³⁴ וְאֵכֵל וְחַי
 לְעוֹלָם, אֶלָּא שְׂתַתּוּסֵף חַיּוֹת
 גַּם עַל-יְדֵי הַפִּיכָת אֵילְנָא
 דְּמוֹתָא, שְׁאוֹתוֹ עֵץ שְׁהִיָּה עֵץ
 הַמּוֹתָה הוּא עֲצָמוּ יִתְּהַפֵּךְ לְהוֹיֹת מְקוֹר
 שֶׁל חַיּוֹת וְכִמּוֹ הַעֲנָן דְּזִדּוֹנוֹת
 נַעֲשׂוּ לֹו כְּזִכּוּיֹת³⁵, כְּדָבָרֵי
 חֲכָמֵינוּ ז"ל לְעֵנָן כּוּוּחָה וּמַעֲלָתָה שֶׁל
 הַתְּשׁוּבָה, שְׁכַאשֵׁר הַתְּשׁוּבָה הִיא
 בְּדַרְגָּה גְּבוּוּהָ ("תְּשׁוּבָה מֵאַהֲבָה") הָרִי
 אוֹתָם מַעֲשִׂים עֲצַמִּם שְׁהוּוּ חֹטָא
 וְעַבִּירָה עַל רַצּוֹן ה' הוֹפְכִים לְזַכּוּיֹת
 שֶׁל הָאָדָם שְׁעֵשָׂה תְּשׁוּבָה כִּיּוֹן שְׁגַם הַזִּדּוֹנוֹת שְׁהִם הִיפֵּף הַקְּדוּשָׁה
 (וְכִיּוֹן שֶׁהַקְּדוּשָׁה הִיא מְקוֹר חַיִּים הָרִי הִיפֵּף הַקְּדוּשָׁה הוּא אֵילְנָא
 דְּמוֹתָא עִין הַמּוֹתָה), הִם עֲצַמִּם יִתְּהַפְּכוּ לְזִכּוּיֹת, קְדוּשָׁה (אֵילְנָא
 דְּחַיִּי עִין חַיִּים).

(ועם הגהות הצ"צ - באוה"ת במדבר ח"ד ע' א'תפז ואילך. ביאורי הזהר ח"א ע' תסג ואילך. וראה גם ד"ה פזר נתן דש"פ וישב תשח"י (סה"מ תשח"י ע' עה ואילך)). (29 שבת קיט, א. וש"נ. 30 אוה"ת שם. 31 ד, ב. 32 עמוס ה, ב. 33 תהלים קמה, יד. 34 בראשית ג, כב. 35 יומא פו, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ועל-דרך מה שכתוב פֶּדָה בְּשָׁלוֹם גו' כִּי בְּרַבִּים הָיוּ עַמְדִי, (ה) וְהִנֵּה עַל-יְדֵי הָעֲבוּדָה דְּפִזֹּר נֶתַן לְאַבְיוֹנִים, עבודת הצדקה
2 ופירוש הכתוב הוא שְׁפוּעָלִים משפיעים על הַרְבִּים שקודם לכן היו
3 אויבים ומנגדים שִׁיְהִיו עַמְדִי³⁶ והאויבים עצמם נהפכים לאוהבים,
4 שְׁזָהוּ עַל-דֶּרֶךְ מָה שֶׁכְּתוּב³⁷ (במשלי – ברצות ה' דרכי איש) גַּם
5 אוֹיְבָיו יִשְׁלִים אֹתוֹ, דְּאוֹיְבָיו
6 קָאִי עַל הַנְּחָשׁ³⁸, דָּא זֶה יֵצֵר
7 הָרַע³⁹, שְׁעַל-יָדוֹ נַעֲשֶׂה
8 בְּעוֹלָם עֲנִין הַחֲטָאִים החל
9 מחטא עין הדעת וְהַמִּיתָה שבאה
10 לעולם בעקבות חטא זה, כמפורש
11 בתורה וּמְכַל-מְקוֹם למרות שהוא
12 הגורם את החטא והמוות יִשְׁלִים
13 אֹתוֹ, מְלִשׁוֹן שָׁלוֹם וּמְלִשׁוֹן
14 שְׁלִימוֹת, הִינּוּ שְׁמֵהֶפְכִים הִינּוּ שְׁמֵהֶפְכִים
15 אוֹתוֹ את הנחש, היצר הרע בעצמו
16 לְקִדּוּשָׁה, וְעַל-דֶּרֶךְ מָה
17 שֶׁכְּתוּב⁴⁰ בפרשת שמע לגבי מצוות
18 אהבת ה' בְּכָל לְבָבְךָ וּרְרָשׁוּ חֻמֵּינוּ
19 ז"ל מכך שכתוב "בכל לבבך" ולא
20 "בכל לבך" שהכוונה לצוות על אהבת
21 ה' בְּשֵׁנֵי יִצְרִיךָ, שְׁגַם הַיֵּצֵר
22 הָרַע שכל עניינו להחטיא את האדם
23 ולהרחיק אותו מאהבת ה', חס ושלום,
24 גם הוא עצמו נִתְּהַפֵּף לְטוֹב
25 ולקדושה [וְכִדְאִיתָא
26 בִּירוּשְׁלַמִּי⁴¹ שְׁזוּהִי אהבת ה'
27 בשני יצירין, כולל גם היצר הרע,
28 הַמַּעֲלָה דְאַבְרָהָם שְׁנֹאֲמַר
29 בּוֹ⁴² וּמִצְאָתָא אֵת לְכַבּוֹ נֶאֱמַן
30 לְפָנֶיךָ, לְכַבּוֹ דִּיקָא, בְּשֵׁנֵי
31 בִּית"ן, בדומה לציור "בכל לבבך"
32 לְגַבֵּי דְדוֹד שְׁנֹאֲמַר בּוֹ⁴³ וְלִפְנֵי
33 חָלָל בְּקַרְבֵּי, לְפִי שְׁהַרְגוֹ
34 בַּתְּעִנִּית ולא היה לו יצר הרע כלל,
35 ואברהם שהפך את יצרו מרע לטוב
36 עדיף כי הפיכת הרע לקדושה היא
37 מעלה ויתרון לגבי ה'ריגת' וביטול
38 הרע], וְעַד שְׁגַם הוּא הַיֵּצֵר הרע
39 עצמו מְסִיעֵ לְהַשְׁלִים אֵת
40 הָעֲבוּדָה לַעֲשׂוֹת לוֹ יִתְבַּרֵךְ
41 דִּיָּה בַּתְּהוֹנָנִים⁴⁴ שהיא הכוונה והתכלית של בריאת העולם.

וְהַעֲנִין בְּזָה, דְּהִנֵּה הַפִּירוּשׁ
הַפְּשוּט בְּתִיבַת לְעַד הוּא עֲנִין
הַנְּצַחִיּוֹת, כְּמוֹ לְעַד וְלְעוֹלָמִי
עוֹלָמִים. וְנוֹסֵף לְזָה, הִנֵּה
מְבוֹאֵר ב' לְקוּטֵי תוֹרָה פְּרֻשַׁת
פְּקוּדֵי⁴⁵ שְׁבַתִּיבַת עַד [וּמִזָּה
מוֹכֵן גַּם בְּנוֹגֵעַ לְתִיבַת לְעַד,
יֵשׁ ג' פִּירוּשִׁים. פִּירוּשׁ הָא',
עַד מְלִשׁוֹן נְצַחִיּוֹת, בְּנִ"ל.
פִּירוּשׁ הַב', כְּמוֹ עַד פַּה
תְּבוֹא⁴⁶ לשון הפסוק וגבול [וּבְזָה
גּוֹפֵא בפירוש זה עצמו של "עד"
לשון גבול יֵשׁ ב' אופָּנִים, עַד
וְעַד בְּכָלֵל, או עַד וְלֹא עַד
בְּכָלֵל, כְּמִבּוֹאֵר בְּמִקּוֹם
אַחַר⁴⁷ בתורת החסידות מה
המשמעות הפנימית של שני האופנים
הללו ב"עד" – כלומר, יש דרגות
נעלות שלגביהן נאמר "עד", במובן של
גבול, להורות שניתן להשיג רק עד
דרגה זו ולא עד בכלל, היינו לא יותר,
ומכאן ואילך לא יכולה להיות 'השגת
החיוב' אלא רק 'השגת השליה' בה
מתקרבים אל האור עד כמה אפשר,
אבל בשום אופן אי אפשר להשיג את
מהות האור עצמו ויש 'עד ועד בכלל',
דרגה שגם בה עצמה שייכת 'השגת
החיוב']. ופִּירוּשׁ הַג', מְלִשׁוֹן
עֲדִי וְקִישׁוּט. וּמְבוֹאֵר שָׁם,
שְׁכָל ג' הַפִּירוּשִׁים יִשְׁנָם
בְּכַחְיַנַּת הַפְּתָר בחינת 'כתר עליון'
(שלמעלה מהספירות והעולמות
הנבראים, כשם שהכתר הוא מעל
הראש), כפי שהולך ומפרט.
פִּירוּשׁ הָא', עַד מְלִשׁוֹן
נְצַחִיּוֹת (לְמַעַל מֵהַגְּבֻלָּת
הַזְּמַן, שהרי הזמן הוא מדוד ומוגבל ובתור שכזה אינו יכול להמשך לנצח,

(36 ראה ירושלמי סוטה פ"א ה"ח. במדב"ר פ"ט, כד. 37) משלי טז, ז. (38) ב"ר רפנ"ד. (39) זח"א לה, ב. (40) ואתחנן ו, ה. משנה ברכות נד, א. ספרי ופרש"י עה"פ. (41) ברכות פ"ט ה"ה. (42) נחמ"י ט, ח. (43) תהלים קט, כב. (44) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ. (45) ד, ד ו ואל"ך. (46) איוב לח, יא. (47) ביאורי הזוהר וארא - לאדמו"ר האמצעי לז, ד ואל"ך. ולאדמו"ר הצ"צ - ח"א ס"ע קפא ואל"ך. המשך תרס"ו ע' יז ואל"ך.

שבת פרשת מקץ, שבת חנוכה, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ללא גבול ואם כן נצחיות היא פריצת גרדי הזמן וּבְמִילָא גַם לְמַעְלָה
2 מִהַגְבֵּלַת הַמְקוֹם, שֶׁהָרִי מְקוֹם וְזִמְן שְׂכִימִים זֶה לְזֶה⁴⁸ והם
3 למעשה אותו סוג של הגבלה, כדברי רבנו הזקן בתניא, שער היחוד והאמונה
4 פרק ז: "והנה גדר ובחי' שם עולם נופל על בחי' מקום ובחי' זמן דוקא בחי'
5 מקום הוא מוזרח ומערב צפון דרום
6 מעלה ומטה, בחי' זמן עבר הווה
7 ועתיד", כִּי בַחֲיֵינָתָּה כֶּתֶר הִיא
8 לְמַעְלָה מִכָּל סֵדֶר
9 הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שֶׁל הָאוֹר הָאֱלוּקִי
10 הַיּוֹרֵד וּמִשְׁתַּלְשֵׁל מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה
11 בְּסֵדֶר וְהִדְרָגָה, וְלְמַעְלָה מִכָּל
12 הַהִגְבָּלוֹת שְׁקִימוֹת בְּעוֹלָמוֹת
13 הַמְּוַגְבָּלִים, בַּחֲיַיִת אֵין-סוּף,
14 שֶׁשָּׂמּוּ פֶן הוּא, לְמַעְלָה עַד
15 אֵין קֶץ לֵאלֹא גְבוּל. פִּירוּשׁ הַב',
16 עַד מְלִשׁוֹן עַד פֶּה תְּבוּא וְתוֹ
17 לֹא וְלֹא יוֹתֵר, הֵינּוּ "עַד" מִלְּשׁוֹן גְּבוּל
18 וְהַפְסֵק, כִּי בַּבְּחִינַת הַכֶּתֶר אֵין
19 שׁוּם הַשְּׂגָה כְּלָל, וְכֵאלֵלוֹ נִאֲמָר
20 שֶׁלִּפְנֵי שְׂמַנְיָעִים לְבַחֲנֵינָתָּה הַכֶּתֶר יֵשׁ
21 לְעִצּוֹר וְהֵינּוּ שֶׁשָּׂשֵׁם שֶׁהַכּוֹחַ
22 הַפְּנִימִיִּים שֶׁבְּאֶדָם לְמַטָּה הֵם
23 מְוַגְבָּלִים, כַּמְבוּאָר בַּחֲסִידוֹת
24 שְׂכוּחוֹת הַנֶּפֶשׁ מִתַּחֲלִיקִים לְכוּחוֹת
25 פְּנִימִיִּים כִּמוֹ הַשְּׂכָל וְהַרְגֵשׁ, רְכוּחוֹת
26 מְקִיפִים כִּמוֹ הָרִצּוֹן וְהַעֲוָגָה. וּבְעוֹד
27 הַשְּׂכוּחוֹת הַפְּנִימִיִּים הֵם בְּמִדְיָה
28 וְהַגְּבֵלָה שֶׁלְכָל אָדָם יֵשׁ יְכוּלַת תְּפִיסָה
29 שְׂכִלִית מְוַגְבֵּלַת וְהַרְגֵשׁ מְוַגְבֵּל בַּהֲתָאם
30 לְשַׁכֵּל, הֵרִי הַכּוֹחוֹת הַמְקִיפִים הֵם בִּיטוּ
31 וְנִטְיָה שֶׁל הַנֶּפֶשׁ עֲצֻמָּה שֶׁלֹּא מְוַגְרֵרַת
32 כֹּל כֵּן בְּגוֹף וּבְכוּחוֹתָיו וְאִבְרֵיו
33 הַמְּוַגְבָּלִים כְּמוֹ כֵּן גַּם לְמַעְלָה
34 (שֶׁהָרִי כֹל הַעֲנַנִּים דְּלִמְטָה
35 נִשְׁתַּלְשְׁלוּ מִהֶן⁴⁹, מִהַעֲנַנִּים
36 דְּלִמְעָלָה וְהֵם הַשְּׁתַּקְפוֹת שֶׁל עֲנַיִינִים
37 וְרוּחָנִים עֲלִיונִים, כַּמְּבֹאֵר בְּתַנְיָא שֶׁעֵשֶׂר
38 הַסְּפִירוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת הֵן הַמְּקוֹר וְהַשּׁוֹרֵשׁ
39 הָרוּחָנִי שֶׁמִּמֶּנּוּ נִשְׁתַּלְשְׁלוּ עֶשְׂרֵה כּוֹחוֹת
40 הַנֶּפֶשׁ וַיֵּשׁ בִּינֵיהֶם דְּמִיּוֹן וְהַקְּבֵלָה
41 מִסְרִימַת), וּמִכֵּן הַשְּׂכוּחוֹת הַפְּנִימִיִּים
42 שֶׁל הָאָדָם מְוַגְבָּלִים, אֲנוּ לְמַדִּים שֶׁהָעֵשֶׂר סְפִירוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת הֵן
43 מְוַגְבָּלוֹת, וְאֵין לָהֶן הַשְּׂגָה בַּבְּחִינַת הַכֶּתֶר שֶׁלְּמַעְלָה

מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת וְנִעֲלִית מִהַסְּפִירוֹת, וְאֶפְיָלוּ הַחֶכְמָה שֶׁהִיא רֵאשִׁית
הַסְּפִירוֹת, וְהִדְרָגָה הַכִּי נִעֲלִית בְּהֵן
אֵלֹא "עַד פֶּה תְּבוּא" וְלֹא יוֹתֵר
שְׂתִיקָה, סִיג כַּמְבוּבֵן שֶׁל גֵּדֶר
שֶׁהוּא כֶּתֶר, וְהוּא הַכֶּתֶר בַּחֲיַיִת
שְׂתִיקָה וּבִיטוּל⁵¹, שֶׁהַחֶכְמָה
בְּטֵלָה לְגַבֵּי הַסִּיג' הַמְּקִיף אוֹתָהּ פִּינֵן
שֶׁלֹּא שִׁיף בְּזֶה הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה
וּבְמִקוֹם שֶׁאֵין אִפְשָׁרוֹת לְהַבִּין,
מִתְבַּטְּלִים. וּפִירוּשׁ הַג', עַד
מְלִשׁוֹן עַדִּי וְקִישׁוּט, כִּי
הַכֶּתֶר הוּא תְּכַשִּׁיט שֶׁעַל גְּבִי
הָרֹאשׁ וְנִקְרָא עֲטָרָה, וְכֵן גַּם
בְּרוּחָנִיּוֹת, בְּגַלְל מַעֲלָתוֹ הַמִּיּוּחָדָת אוֹר
הַכֶּתֶר נִחְשָׁב כִּיעֲרֵי – תְּכַשִּׁיט וְקִישׁוּט.
וְזֶהוּ פִּזּוּר נִתֵן לְאֶבְיוֹנִים
צְדָקָתוֹ עוֹמְדָת לְעַד, הֵינּוּ
שֶׁעַל-יְדֵי הַצְּדָקָה שֶׁהוּא עֲנִין
הַהִמְשָׁכָה לְמַטָּה בְּיוֹתֵר,
בַּבְּחִינַת אֶבְיוֹנִים, כַּמְבוּאָר לְעִיל
בְּאִרְיֻכוֹת, נִעֲשֶׂה הָעֲלִיּוֹת דְּבַחֲנֵינָתָּה
עַד (כַּמְרוֹמֵזוּ בְּלִשׁוֹן הַפְּסוּק צְדָקָתוֹ
עוֹמְדָת לְעַד), כִּכָּל ג'
הַפִּירוּשִׁים שֶׁבָּזָה, עֲנִין
הַנְּצַחִיּוֹת, הָעֲנִין דְּעַד פֶּה
תְּבוּא, וְהָעֲנִין דְּעַדִּי וְקִישׁוּט,
כִּפִּי שֶׁהֵם בַּבְּחִינַת הַכֶּתֶר, שְׂכָל
זֶה נִמְשָׁךְ בְּכוּחַ הַצְּדָקָה לְפִי תוֹכְנָה
הַפְּנִימִי – הַפִּיכֵת וְהַעֲלָאת הָרַע לְטוֹב,
כַּמְבוּאָר לְעִיל וּבְכֶתֶר גּוֹפָא עֲצֻמוֹ
הַכוּנָה לֹא רַק חִיצוֹנִיּוֹת הַכֶּתֶר,
אֲלֹא גַם פְּנִימִיּוֹת הַכֶּתֶר⁵²
הִדְרָגָה הַפְּנִימִיּוֹת וְהַגְּבוּחָה שֶׁבְּכֶתֶר.
וְזֶהוּ גַם מֵה שֶׁכְּתוּב בְּסִיּוּם
הַכֶּתֶר לְאַחַר "פִּזּוּר נִתֵן לְאֶבְיוֹנִים
צְדָקָתוֹ עוֹמְדָת לְעַד" קָרְנֵי תְרוּם
כְּכּוּד. וְהָעֲנִין בְּזָה, כַּמְבוּאָר
בְּבִאּוּרֵי הַזֵּהר' פְּרִשְׁת
בְּמִדְבָּר⁵³ שֶׁהִקְרָן קָרְן-זוּוּיָת, פִּינָה
הוּא כְּמוֹ נְקוּדָה שְׂאִינָה בְּגֵדֶר
שֶׁטַח כְּלָל, וְכַשֵּׁם שֶׁנְּקוּדָה לְמַעֲשֶׂה
לֹא תוֹפֵסֵת מְקוֹם, כֵּן גַּם הַפִּינָה
מְזַרְחֵית, שֶׁהָרִי אֵינָה שֶׁטַח שֶׁיִּהְיֶה כֹּל שֶׁטַח שֶׁרַק קִיִּים שִׁיף הוּא

(48 ראה תניא שעוהיה"א פ"ז. ובכ"מ. 49) תניא רפ"ג. 50) אבות פ"ג מ"ג. 51) לקו"ת בלק סט, א. ובכ"מ. 52) ראה גם אוה"ת ויגש ח"ה תקפ"ה, ב. 53) לאדמו"ר האמצעי - קמד, סע"ג ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 לְאֶחָד הַדְּפָנוֹת הַקִּירוֹת, הַדְּרוֹמִית אוֹ הַמְּזֻרְחִית, וְאֵילֵי הַקֶּרֶן
 2 זְוִית הַפִּינָה עֲצֵמָה אֵין לָהּ שׁוֹם שְׁטַח מְקוֹם כָּלָל, וְכִמּוֹ נִקְוְדָה
 3 שְׁהִיא קִימַת בְּצִיּוֹר הַמַּחְשָׁבָה, אֲבָל בְּגִשְׁמִיּוֹת אֵינָה תּוֹפְסֶת
 4 מְקוֹם כָּלָל. וְעֲנִינוּ שֶׁל ה'קֶרֶן' בְּסִפְרֵי הָעֵלְיוֹנוֹת הוּא סְפִירַת
 5 הַמְּלָכוֹת דְּלִית לָהּ מַגְרָמָה
 6 כְּלוּם אֵין לָהּ מַעֲצָמָה שׁוֹם דְּבַר כִּי
 7 בַשּׁוֹנֵה מִהַסְפִּירוֹת שֶׁהַתּוֹכֵן שֶׁלָּהֶם הוּא
 8 עֵנִין הַמוֹחִין וְהַסְפִּירוֹת שֶׁהַתּוֹכֵן שֶׁלָּהֶם
 9 הוּא עֵנִין הַמִּידוֹת, כֹּל עֵנִין הַמְּלָכוֹת
 10 הוּא רַק לְהַעֲבִיר אֶת תּוֹכֵן וְהַשְׁפַּעַת
 11 הַסְפִּירוֹת שֶׁלְמַעֲלָה מִמֶּנָּה אֲבָל אֵין לָהּ
 12 תּוֹכֵן מִשָּׁלָה. וְזֶהוּ קֶרְנוֹ תְּרוּם
 13 בְּכָבוֹד, שְׁעַל-יְדֵי הַהִמְשָׁכָה
 14 לְבַחֲנֵינָה הַמְּלָכוֹת (קֶרֶן), שְׁהִיא
 15 הַדְּרָגָה הַכִּי תַחְתּוֹנָה בְּסִפְרֵי נַעֲשָׂה
 16 הָעֲלִיָּה (תְּרוּם) לְבַחֲנֵינָה
 17 הַקְּתָר, שֶׁלְמַעֲלָה מִכֹּל הַסְפִּירוֹת,
 18 אֵפִילוֹ מִהַחֲכֵמָה שְׁהִיא הַדְּרָגָה הַכִּי
 19 עֲלִיוֹנָה, וְכִפִּי שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעִיל בְּאֵרִיכוֹת
 20 כִּיצַד הַהֲשַׁפְעָה לְמַטָּה בִּיּוֹתֵר מִבִּיאָה
 21 תַּחְלִית הָעֵלְיוֹ, וְעַד לְפָנִימִיּוֹת
 22 הַקְּתָר, וְכַתֵּר עֲצֵמוֹ הָעֲלִיָּה הִיא
 23 לְדְרָגָה הַגְּבוּהָה בִּיּוֹתֵר, פְּנִימִיּוֹת הַכֵּתֵר
 24 שְׁזָהוּ עֲנִין הַכְּבוֹד⁵⁴, כִּי גַם
 25 הַכְּבוֹד הוּא עֵנִין 'מְקוֹד', כִּפִּי שְׁרוּאִים
 26 בְּפוּעַל שֶׁכֹּאֲשֶׁר נִתְּנִים לְאֵדָם כְּבוֹד הָרִי
 27 הוּא מִתְרוּם וּמַתְעֵלָה יוֹתֵר מֵהַרְגִיל.
 28 וּבְזֶה גּוֹפֵא מְדִיק בְּכָבוֹד, ב'
 29 כְּבוֹד, דְּקָאֵי שֶׁהַכוּוֹנָה הִיא עַל ב'
 30 הַבְּחִינּוֹת דְּכָבוֹד, כְּבוֹד נִבְרָא
 31 וְכָבוֹד נֶאֱצַל⁵⁵ כַּמְבוּאֵר בְּחִסְדוֹת
 32 שֵׁשׁ לְמַעֲלָה כְּבוֹד תַּחְתּוֹן (אוֹר אֲלוּקִי
 33 מִצְמוּצִם עֲלִיו נִאֵמַר "מְלוֹא כֹל הָאָרֶץ
 34 כְּבוֹדוֹ") שֶׁהוּא "כְּבוֹד נִבְרָא" הֵינּוּ
 35 מְקוֹר הַחַיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָמוֹת וְהַנְּבִרָאִים
 36 שֶׁהֵם כַּמְצִיאוֹת שֶׁקִּימַת בְּפִנֵי עֲצֵמָה
 37 וְיֵשׁ כְּבוֹד עֲלִיּוֹן (אוֹר אֲלוּקִי בְּלִי גְבוּל, עֲלִיו נִאֵמַר "בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְקוֹמוֹ")
 38 שֶׁהוּא "כְּבוֹד נֶאֱצַל" וְהוּא בַחֲנִית אֵין-סוֹף, לְמַעֲלָה מִהַנְּבִרָאִים הַמוֹגְבָּלִים.
 39 וְכָלִלוֹת הָעֲנִין בְּזֶה, בְּהַמְבוּאֵר לְעִיל שֶׁהַהֲשַׁכְּחָה לְמִקּוֹם תַּחְתּוֹן בִּיּוֹתֵר,
 40 מִבִּיאָה לְמַעֲלָה הַגּוֹלוּלָה בִּיּוֹתֵר (כֹּלל הַדּוּגְמָאוֹת הַמוּבָאוֹת לְעִיל) שְׁדוֹקָא
 41 עַל-יְדֵי הַהִמְשָׁכָה לְמַטָּה בִּיּוֹתֵר (פְּזוּר נִתֵן לְאֲבִיוֹנִים הֵם
 42 הָעֵנִים בְּרַמָּה הַנְּמוּכָה בִּיּוֹתֵר), בְּאִים לְתַכְלִית הָעֵלְיוֹי דְּבַחֲנֵינָה
 43 הַקְּתָר (צְדָקְתוֹ עוֹמְדָת לְעַד, עִם כֹּל הַפִּירוּשִׁים הָאֲמוּרִים בְּעִנִּין "עַד"

(54 ראה לקו"ת אמור לד, ד. נשא כט, ב. 55) שם שה"ש מז, ב. 56) ראה שה"ש תורת שלום ס"ע 112 ואילך. 57) "התמים" ח"ב ע' מט [עב, א]. אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ג' ע' שכו ואילך. ועוד. 58) ח"א רכט, ב.

ביאור בדרך אפשר

1 דִּמְיִן קו הימין והחסד המאיר בבוקר ושמאל קו השמאל והגבורה
 2 שענינו בלילה. וכת (ציון) קאי על ספירת המלכות, שהיא בקו
 3 האמצעי, בהמשך למידת היסוד שהיא בקו האמצעי עם ספירות הדעת
 4 והתפארת שעולה עד הכתר⁵⁹, וכפי שהוסבר לעיל בעניין "קרנו תרום
 5 בכבוד" כיצד ההשפעה למלכות, קרן
 6 זווית, מעוררת גילוי והמשכה מבחינת
 7 הכתר ועד לפנימיות הכתר⁶⁰,
 8 שמשצד זה מצד המשכת הכתר
 9 דווקא על המלכות שנקראת "בת"
 10 נעשית החביבות דבחינת בת,
 11 עוד יותר מבחינת אחותי
 12 ואמי, והחביבות של "בת" באה לידי
 13 ביטוי בכך שלעתידי-לבא
 14 תתעלה ה"בת", ספירת המלכות
 15 שכיום היא האחרונה והתחתונה
 16 בספירות, להיות בבחינת אשת
 17 חיל עטרת בעלה, כתר לבעלה,
 18 ויתירה מזה, ההתעלות תהיה
 19 אפילו למעלה מעניין הכתר והעטרה
 20 כמו שכתוב⁶¹ ("כי ברא ה' חדשה
 21 בארץ") נקבה תסובב גבר, הינו
 22 שתהיה המלכות, שהיא המקביל
 23 מהספירות שלמעלה הימנה, בחינת
 24 נקבה, לא רק בבחינת עטרה,
 25 שעם היותה מקיף על הראש
 26 ומעליו הרי היא בסמוך אל
 27 הראש, בחינת מקיף הקרוב,
 28 כמו בנד שהוא אמנם מעל האדם
 29 ומקיף אותו מבחוץ ולא נכנס בו
 30 בפנימיות אבל הוא תפור לפי מידותיו
 31 ומותאם לו אלא גם תסובב
 32 גבר, בבחינת ריחוק, שהוא
 33 ענין מקיף הרחוק⁶² כמו בית
 34 שמקיף את האדם בלי להיות מדור לפי
 35 מידותיו, וכך לעתיד לבוא בחינת
 36 המלכות תתעלה להיות לא רק מקיף
 37 הקרוב – עטרה, אלא גם מקיף
 38 הרחוק – תסובב.
 39 וכן הוא גם בג' הקוין דתורה
 40 עבודה וגמילות חסדים
 41 (שהם ג' הענינים דאמי תורה
 42 אחותי עבודה ובתי גמילות חסדים), שעיקר העילוי הגורם את
 43 החביבות הגדולה הוא על-ידי גמילות חסדים דוקא, שהוא

ביאור בדרך אפשר

44 ענין ההמשכה למטה ביותר, לבחינת "אביונים", כמבואר לעיל
 45 באריכות, עד לבחינת המלכות, הספירה האחרונה והתחתונה שעל-
 46 ידי-זה דוקא מגיעים לבחינת הכתר, כמו שנתבאר לעיל
 47 בפירוש פזר נתן לאביונים, צדקתו עומדת לעד, קרנו
 48 תרום בכבוד ככל הפרטים
 49 האמורים במשמעות הפנימית של דברי
 50 הפסוק.
 51 ז ויש להוסיף בביאור מעלת
 52 הצדקה, שעל-ידי נעשית
 53 עלית המלכות למעלה מעלה, עד
 54 לפנימיות הכתר. דהנה, אף
 55 שעיקר הענין העלית
 56 המלכות יהיה לעתיד-לבא,
 57 כאמור שאז יתקיימו היעודים שהאישה
 58 תהיה עטרת בעלה ונקבה תסובב גבר,
 59 הרי ענין זה נעשה ונפעל
 60 על-ידי מעשינו ועבודתנו
 61 עתה בזמן הגלות דוקא כמבואר
 62 בתניא (פרק לו) לגבי כללות גילוי
 63 האלוקות בעולם לעתיד לבוא, אשר
 64 "תכלית השלימות הזה של ימות
 65 המשיח ותחיית המתים שהוא גילוי
 66 אור אין סוף ברוך הוא בעולם הזה
 67 הגשמי, תלוי במעשינו ועבודתנו כל
 68 זמן משך הגלות...". ובענין זה יש
 69 מעלה מיוחדת במצות
 70 הצדקה שהיא מהמצות
 71 שאדם אוכל פירותיהם
 72 בעולם הזה והקרן קיימת
 73 לעולם הבא⁶³, וכמו שכתב
 74 הרמב"ם⁶⁴ לתת טעם לכך שמצוות
 75 אלו של סיוע של אדם לחברו מביאות
 76 לאדם שכר הן בעולם הזה והן בעולם
 77 הבא כיון שפשעושה האדם
 78 המצות התלויות בתועלת בני
 79 אדם זה עם זה (שפולן
 80 נכללות בגמילות חסדים שהיא
 81 מצוות הצדקה), תחשב לו
 82 לצדקה בעולם הבא לפי
 83 שעשה המצות (ציווי
 84 הקב"ה) ובכך מצוות אלו דומות
 85 לכל שאר המצוות, וימצא טובה בעולם הזה בעבור שנהג מנהג
 86 הטוב בין בני אדם ולכן ראוי שיקבל שכר בעולם הזה, בין בני אדם

(59 לקו"ת מסעי צו, ב. 60) תו"ח נח סה, ב. 61) ירמ"י לא, כא. 62) ראה שער האמונה לאדמו"ר האמצעי ספ"ג (נז, ב). פל"ה (ס, א). 63) ריש פאה. 64) פיהמ"ש שם.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שאיתם הוא היטיב, והיננו לפי שבמצות אלו ישנו טוב כפול, 2 טוב לשמים וטוב לבריות⁶⁵ ולכן גם השכר על זה הוא כפול, בעולם 3 הזה ובעולם הבא. וכיון שבמצות הצדקה ישנו הן פירותיהם 4 בעולם הזה והן הקרן קימת לעולם הבא, לכן אתי שפיר 5 (מילולית מארמית: בא בטוב, כלומר) 6 מובן היטב שעל-ידיה על ידי מצות 7 הצדקה נעשה ונפעל עתה היינו 8 על ידי צדקה וחסד שעושים עכשיו 9 הענין דעלית המלכות 10 שעיקרו יהיה לעתיד-לבא 11 כשם ששכר המצוה ניתן עתה ובנוסף 12 לכך הקרן קיימת לעולם הבא. 13 ויש לומר, שפן הוא גם 14 בנוגע לגילויי החסידות בי"ט 15 כסלו, שזהו מה שכתב רבנו 16 הזקן⁶⁶ במכתבו עם צאתו מהמאסר 17 שגאולתו היתה ביום ג' 18 שהוכפל בו פי טוב, שענין 19 הכפל דכי טוב הוא טוב 20 לשמים וטוב לבריות, ולכן אף שעיקר הגילויי 21 דפנימיות התורה יהיה לעתיד-לבא, מפל-מקום 22 התורה יהיה לעתיד-לבא, 23 כאשר העולם לא יסתיר על האור 24 האלוקי ויקיים היעור הנבואי "ונגלה 25 כבוד ה'" מפל-מקום הנה גם 26 עתה ישנו הגילויי דפנימיות 27 התורה ער כמה שהדבר ייתכן כעת 28 בתורת החסידות⁶⁷. 29 (ח) ויש לקשר כל הנ"ל עם 30 ימי חנוכה, שגם בהם 31 מודגשת מעלת ההמשכה 32 למטה ביותר, שעל-ידי-זה 33 דוקא באים לתכלית העילוי, 34 בדומה להמבואר לעיל הן לענין מצות 35 הצדקה והן לענין הפצת מעיינות 36 החסידות, כפי שהולך ומבאר. 37 דהנה, פללות הענין דנרות 38 חנוכה הוא להאיר את 39 החושף, שלכן זמן הדלקתם 40 הוא משתשקע החמה, ולא 41 מבעוד יום עד שתכלה רגל מן

42 השוק, שהוא זמן לילה וחושך ועד פמה, עד דכליא רגלא 43 דתרמודאי⁶⁸, עד שאפילו "תרמודאי" המאחרים ללכת גם הם כבר אינם 44 הולכים בשוק, היינו שמדובר בחשיכה מוחלטת וכפי הרמז אשר תרמוד 45 אותיות מורדת⁶⁹, היינו אנשים המורדים בקדוש ברוך הוא, חס ושלום, 46 ובזה גופא מורה רגלא 47 דתרמודאי על המדרגה הכי 48 תחתונה שהרי הרגל היא החלק 49 התחתון ביותר שבגוף, אף הכוונה 50 והתכלית היא להאיר אפילו את זמן 51 החושך ואפילו את האנשים המורדים 52 כי על-ידי נרות חנוכה 53 פועלים שיהיה פליא כליין של 54 רגלא דתרמודאי, הינו שגם 55 המדרגה הכי תחתונה 56 תתהפך לקדושה⁷⁰ והחושך 57 הגדול ביותר יתהפך לאור. 58 והענין בזה, דעם היות 59 שגרות חנוכה תקנום חכמים 60 בגלל גרות המקדש, לזכר נס פך 61 השמן שנעשה במנורת המקדש הינו 62 ששרשם ומקורם הוא ענין 63 גרות המקדש (ועל-דרך 64 ליכא מידי דלא רמיזא 65 באורייתא⁷¹ אין דבר שלא רמזו 66 בתורה וגם מצוות ותקנות וסיגים 67 שנוספו על ידי חכמים, למעשה יש 68 להם רמז ושורש בדברי התורה), 69 מפל-מקום יש בהם נרות 70 חנוכה מעלה יתירה לגבי גרות 71 המקדש (על-דרך מאמר 72 רבותינו ז"ל⁷² ערבים 73 וחיביים דברי סופרים יותר 74 מיינה של תורה), ומעלת נרות 75 חנוכה על נרות המקדש היא שגרות 76 המקדש היו מאירים רק בזמן 77 הפית, שהיה באופן כללי זמן של 78 אור ואילו גרות חנוכה

(65 קידושין לט, ב ואילך ובפרש"י. 66) אג"ק שלו ח"א ע' צח ואילך (נעתק ב"היום יום" יט כסלו). (67 חסר קצת (המור"ל). (68 שבת כא, ב. 69) עמק המלך שער קרית ארבע ר"פ קיא (קח, א). קה"י ערך תרמוד. (70) ראה אוה"ת חנוכה ח"ה תקמא, ב ואילך. סה"מ תר"ל ע' מז. ובכ"מ. (71) ראה תענית ט, א. זח"ג רכא, א. (72) ראה ע"ז לה, א. ירושלמי שם פ"ב ה"ז. ועוד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מאירים גם בזמן הגלות, שהוא זמן של חושך הינו שיש בהם
 2 הפח להאיר את חשכת הגלות, שעננין זה נמשך מבחינת
 3 והוי' יגיה חשפי⁷³, הוי' בתוספת וא"ו⁷⁴ כמבואר בתורה אור
 4 לרבנו הזקן בפרשת מקץ, על הכתוב "כי אתה נרי הוי"ה והוי"ה יגיה חשכי":
 5 "שם הוי"ה הראשון הוא בבחי'
 6 השתלשלות וממנו נמשך בחי' אתה
 7 נרי. והיינו הנרות דמקדש כו'. ושם
 8 הוי"ה השני הוא מבחי' סובב כל
 9 עלמין שלמעלה מהשתלשלות ומזה
 10 נמשך בחי' יגיה חשכי והן הן נרות
 11 דחנוכה", וכאמור שבנרות חנוכה יש
 12 מעלה ויתרון על נרות המקדש בכך
 13 שהם מאירים את החושך.
 14 וזהו גם הטעם שגרות
 15 המקדש הם במספר שבע,
 16 שקשור בטבע העולם מה-שאין-
 17 פן נרות חנוכה הם במספר
 18 שמונה, המסמל את מה שמעל
 19 לטבע ועל-דרך החילוק בין
 20 פינור בית המקדש של שבועה
 21 נימין לכינור של ימות
 22 המשיח של שמונה נימין⁷⁵,
 23 וכמבואר בתשובת
 24 הרשב"א⁷⁶ גודל מעלת
 25 מספר שמונה, שמונה על

רק בזמן הבית, ואילו גרות חנוכה מאירים גם
 בזמן הגלות, הינו שיש בהם הפח להאיר את
 חשכת הגלות, שעננין זה נמשך מבחינת והוי'
 יגיה חשפי⁷³, הוי' בתוספת וא"ו⁷⁴. וזהו גם
 הטעם שגרות המקדש הם במספר שבע, מה-
 שאין-פן גרות חנוכה הם במספר שמונה, ועל-
 דרך החילוק בין כינור בית המקדש של שבועה
 נימין לכינור של ימות המשיח של שמונה
 נימין⁷⁵, וכמבואר בתשובת הרשב"א⁷⁶ גודל
 מעלת מספר שמונה, שמונה על בחינה
 שלמעלה מהשתלשלות. ובזה נכלל גם המעלה
 דמספר עשר, שהרי בינה (ספירה השמינית)
 כוללת ג' רישין⁷⁷. וכן הוא בעבודת כל אחד
 ואחד מישראל, שדוקא על-ידי עבודתו בהמשכה למטה, שהוא ענין הצדקה,
 נעשה תכלית העילוי, החל מהגאולה הפרטית שלו, ועל-ידי-זה גם הגאולה
 הכללית, כמאמר חכמינו ז"ל על
 הפסוק "פדה בשלום נפשי" פדאני
 לי ולבני מבין אומות העולם,
 בביאת משיח צדקני, שאז
 יקוים היעוד הקיצו ורננו על-
 דרך "רני ושמחי" שוכני עפר⁷⁸
 שנמצאים במצב הכי נחות כעפר
 שיקומו בתחיית המתים וישמחו וירננו.

(73) שמואל"ב כב, כט. 74) ראה תו"א מקץ לד, א. מא, א. ובכ"מ. 75) ערכין יג, ב. 76) ח"א ס"ט. 77) ראה עין חיים שער
 מו (שער כסא הכבוד) פ"א. 78) ישעי' כו, יט.

אגרות קודש

בי"ה, ז' טבת, ה'תש"כ
 ברוקלין, נ.י.

כבוד המשתתפים במסיבת חנוכה בכפר ארגנטינה
 אשר בארצנו הקדושה תבנה ותכונן במהרה בימינו
 על ידי משיח צדקנו
 ה' עליהם יחיו

שלום רב וברכה!

בנועם נודעתי מהתועדותם בימי חנוכה, אשר בודאי, כבכל קבוץ בני ישראל החרדים לדבר
 ה', נשמעו דברי תורה, ובאופן שיביאו הדיבורים לידי מעשה, ז.א. להוספה בתורה ומצות, במשך כל
 השנה הבאה לאחרי זה...

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור.